

Išeiivių Draugas

LEIDŽIAMAS BRITANIJOS L.R.K. DARBININKŲ SAJUNGOS

No. 19 (266, metai VI)

10 GEGUŽIO 1919 m.

Atskiras ekz. 2 pensu.

PAMALDOS BUS:

11 gegužės BURNBANK ir SHOTTS.
18 „ MOSSSEND ir CARFIN.
GEGUŽINĖS PAMALDOS.

Tos gražios lietuvių mylimos gegužinės pamaldos šįmet, kaip visais pereinamais metais, bus laikomos kiekvieną savaitę per visą gegužės mėnesį serdomis MOSSSEND ir BURNBANK 6 val. vakaro. GLASGOW 8 val. 30 m. vakaro. Lietuviai, vyrai ir moters, ypač vyrai lankykitės gerai.

Lietuviai! Pirmą birželio, Velykinės išpažinties laikas baigesi. Pasirupinkite visų lig vieno savo priedermę atlikti!

Prakalbos.

Parapijines Draugijos Susirinkimai.

Sulig „Par.“ Komiteto nutarimų posėdyje 28 bal. Komiteto nariai važinėję po kolonijas. Bus tvarkomi „Par.“ reikalai: skaitoma kolekta, kur tas dar neatliktas. Aiškinti ir įvairūs „Parapijos“ reikalai. Duodami nurodymai vietiniams Komitetams, kolekto-riams, o jei jų nėra, bus renkami. Susirinkimai prakalbos bus svetainėse, kur jos yra, o jų neturint grįžiose.

SUSIRINKITE VISI.

- 10 „ subatoj Stoneyburn „ po piet Šlivinskas.
- 10 „ „ Auchinleck 4 val. po piet Daillyde.
- 10 „ „ Hamilton 2 val. po piet Brusokas.
- 11 „ nedėdieny Burnbank 4 val. po piet Daillyde.
- 11 „ „ Carnbroe 2 val. po piet Vencius.

Kitos vietos bus paskelbtos vėliau.

Kolektoriai tų vietų parupinkit ant prakalbų dienos sudaryti ir atsinešti paskutinių 4 mėnesių (1919 m.) platesnę atskaitą: kiek kieno įmokėta.

„PAR.“ KOMITETAS.

Reikalingas Spaustuvei

Zecerus (raidžių statytojas), mokantis darbą arba norįs pramokti. Gali atsiskaityti baigusi mokyklą mergina ar jaunas vaikynas.

Del sąlygų darbo ir uždarbio kreiptis prie Administratoriaus, J. Valaičio, 281 Eglinton str., Glasgow arba prie Kun. J. Norbuto.

SUSIRINKIMAS.

BELLSHILL'IO „Blaivybės ir Sąjungos“ dr. nariai tēmykit. 11 d. gegužės 5 val. p. p. bus abiejų dr. susirinkimas vietinėje svetainėje. Visi nariai malonėkite prisibūti ir po naują narį atsiveskit. „B. ir S.“ Vald.

PRANEŠIMAS.

BELLSHILL. „Blaivybės ir Sąjungos“ dr. rengia subatų vakarus (išskyrus pamaldų subatą) šokių pradėdant nuo 10 d. gegužės. Vakarai nuo 6 val. vakaro iki 11-30 nakties. Meldžiame atsilankyti. „B.“ ir S.“ Vald.

TAIKOS ISZLYGOS PASKELBTA.

Taikos išlygos jau paskelbta, kol kas tik paviršutiniai, vėliau ir visos smulkmenos paaiškės. Manoma, jog taika įvyks pradžioj birželio mėnesio.

KLAIPEDA LIETUVAI.

Memelis (Klaipėda), Nidden ir Tillē su- lig taikos sąlygų atkirpta nuo Vokietijos ir prijungta vėl prie Lietuvos. Lietuviai svajoto- jai, ką negudriai reikalavo Karaliaučiaus, ap- sivyklė smarkiai. Bet tokių Lietuvos viršpat- rijotų buvo nedaug. Rodos nemaž grynai lietuviškų apskričių atliko prie Vokietijos. Šiaip jau Lietuvos rubežiai ir ateitis nenusi- stovėjo, palikta nustatyti tolimesniems lai- kams. Bet lenkai, rodos, nepės.

Lenkai Negavo Danzigo

Nėra abėjonės, jog lenkai, aciū prancu- zų globai, gaus daugiau, neg jiems sulig tei- sybės išpuola. Bet ir lenkų norai ne visi iš- pyldyta. Štai galutinai lenkai negauna Dan- zigo. Danzig paliks laisvu, tarptautisku por- tu. Lenkiškai fanaberijai nemažas smugis.

£5,000,000,000.

Vokiečiai gaus išmokėti atlyginimų pen- kis tukstančius milijonų svarų, per 30 metų laiko. Kitas smulkmenas paskelbsim vėliau.

Suomija Neprigulminga.

Britanija viešai pripažino Suomijos (Fin- landijos) neprigulmybę. Mums rodos, už mė- nesio-kito ateis eilė ir Lietuvos, kurią jug ištikrųjų (ne viešai) Britanija pripažinstas.

LIETUVIŲ ATSTOVYBĖS VEIKIMAS LONDONE.

Prieš kiekvieną ne visai pilną ar klai- dingą anglų laikraščių pranešimą apie Lie- tuvą ar šokių ar tokiu būdu Lietuvos Ats- tovybės reagojama (skelbiamasi)-kur nota- raštu, kur žodžiu, kur replika laikraštyje ir tt. Vienu žodžiu-Lietuvos Atstovybės darbas Londone eina gana pasekmingai.

Kaip Susirašyti Su Lietuva.

Štai kokiu būdu galima susirašyti su Lietuva: per Lietuvos Atstovybes. Iš Lie- tuvos ateina laiškas per Atstovybes, per jas ga- lima siųsti (bent mėginti) laiškus Lietuvon. Daug kas klausinėjo. Rodyjame siųsti lai- škus konvertuose su adresu Lietuvoje per Lietuvos Atstovybę Londone. Tokius lai- škus dėkite į kitą (antrą) konvertą. Uždri- suokite angliškai Lithuanian Legation, 21 De Vere Gardens, Kensington, W. 8. London.

PATĖMIJIMAS. NESUTIKIMAS.

„Iš. Dr.“ N16 buvo pažymėta laiške A. Pridotko iš Shotts, rašytame iš Rusijos 24 sausio, 1919 m., kad Viktoras Rimkus iš Blantyre „dirba su juo (Pridotku) sykiu Mur- manske. Ta pati žinia atsikartoja (iš to paties laiško) ir šiame „Iš. Dr.“ N. Tuotarpu se- niaus buvo pranešta, kad Viktoras Rimkus iš Blantyre miręs Rusijoje. Vadinasi išeina nesu- tikimas žiniuose. Kaip ištikrųjų yra, kas gal pasakyti! Žinia apie mirtį buvo pranešta ankš- čiaus, neg viršui minėtas laiškas rašytas. Tad šiame atsitikime bene bus teisingesnė žinia, kad Viktoras Rimkus tebėra gyvas. Tegul jo žmona neliusta, bet taikia jau geresnio tos linksmos žinios patikrinimo.

Balsas isz Lietuvos.

ŠKOTIJOS LIETUVIAI NAMIE.

Geg. 3 d. atėjo iš Lietuvos keli laišakai per „Lietuvos Atstovybes atstovą prie Danijos karališkos valdžios“ (taip užkleimuotas kon- vertas) p. J. Savickį. Rašo Juozas Jazburskis ir iš Vilkaviškio (13 bal., 1919 m.) ir Niko- dimas Žiurinskis iš Lankeliškių, Suv. gub. (4 bal., 1919 m.). Abu lietuviu išvažiavo iš Glasgow Rusijon 1917 m. Praneša truputį naujienų apie Lietuvą.

Žiurinskis rašo: Lietuvos valdžia viską gerai tvarko. Lietuva turi daug kariumenės. Tikisi, kad bolševikai pas juos daugiau ne- beteis. Pervaziavę Lietuvon Škotijos lietu- viai, sutvėrė „Anglijos lietuvių komitetą.“ Rupinantis pagrįžti pas savo šeimynas, prašo parašyti, ką veikia ir kaip gyvena jų moteris ir tt. Išsiuntę raštą į Lietuvos Atstovybę Londone, kad ši rupintus jiems padėti su- grįžti. Atsakymo dar negavę. (Bet ar nuėjo Londonan jų raštas? Red.). Rusijos tvarka nusibodusi. Sako kitus ir į grabą nuvarė. Prašymą Londonan ir laiškus siunčia per Lietuvos Atstovybę Kopenhagoj. Žiurinskis esąs su savo motina. Atėjo ir antras jo lai- škas. Girdėtis ir daugiau laiškų ateina iš Lie- tuvos tais pačiais keliais.

ANTRAS ŽIURINSKAS LIETUVOJE.

Žiurinskienė, Stoneyburn (Škotijoje) gavo laiška nuo savo vyro Vincento iš Lietuvos, kurs buvo išvažiavęs Rusijon 1917 m. Škoti- joj buvo 3 Žiurinskai. Du atrašo iš Lietuvos. Trečias randas Britanijos armijoj Rusijoj. Keletas ištraukų iš laiško Vin. Žiurinsko: „Maisto turis iki valiai: duonos, mėsos, surių, sviesto (kokios kainos maistui, nerašo). Nau- ja valdžia Lietuvoje (koki, nerašo, be abejo lietuviška). Valdžia žadanti duoti laukų beže- miams (ar už pinigų, ar dovanai, nerašo). Giminės sveiki, nekurie sugrįžę iš kariume- nės. Tėvas numiręs. Motina sveika. Gyvena su ja Lankeliškiuose, Suv. gub. Laiškai einą iš Lietuvos visur...Laiškas atėjo per lietu- vių Atstovybę Danijoj.

Škotietis Lietuvos Kariumeneje.

Marija Naujokienė iš Craigneuk gavo laiška nuo vyro iš Kauno, kurs 1919 m. irgi apleido Škotiją. P. Naujokas, raša esąs Lie- tuvos kariumeneje Kaune. Kauno miesto komendanturos 4 kuopa, 3 burys. Laiškas perėjęs per Britanijos cenzurą, rašytas 19 kovo 3. m. Dvi lietuviški marki (štampos). Krasos kleimas lietuvišku parašu: „Kaunas, 23-III-19.“ Antros laiško pusės: „Kauno miesto Komendantura, 4-oji Kuopa.“ Viskas lietuviškai. Du laišku: Žiurinskio ir Jaz- burskio ne cenzuruotu, nes laišakai siųsti per Lietuvos Atstovybes, o Atstovybių laiškų ir siuntinių necenzuruoja.

„TAUTIŠKŲ REIKALŲ“ FONDO IŠLAIDOS.

Įvairiems reikalams, su „Tautiškų“ fon- du surištiems, jau išleista £100! Smulkios išlaidos bus pagarsintos vėliau. Skaityk „Tautiškų Reikalų“ fondo Komiteto posė- džio aprašymą kitame no-ryje.

Vilnius ne Lenku Uzimtas.

Laikraščiai buvo padavę žinias, kad lenkų kariumenė esanti Vilniuje, lietuviams Vilnių iš bolševikų atimant lenkų pulkas da- lyvavęs ir tt. Daug įvairių ir prieštaraujančių žinių apie Lietuvą ir ypač Vilnių buvo maty- ti.

Lietuvių Atstovybė Londone gavo 2 geg. telegramą iš Lietuvos, kad Vilnius nėra lenkų užimtas. Lietuvoje esą kiek vokiečių, kuriuos Lietuvos valdžia prašo lig laikui pasilikti ir pagelbėti palaikyti tvarką. Bet tad vokiečiai vietomis ir gana tankiai daro betvarę.

Anglai Girdi apie Lietuvą.

DR-O ŠLIUPO PASKAITA LONDONE.

29 bal., utarninke Dr-as Šliupas turėjo paskaitą apie Lietuvą anglų susirinkime nuo 8 iki 10 val. vakare. Paskaita įvyko „Club of Democratic Control“ name. Anglai su dome klausėsi ir ypatingai jautojosi apie tulus po- litiškus ir ekonomiškus dalykus. Tie, kurie paskaitoje atsilankė, bus igiję geroką įšma- nymą apie lietuvių tautą.

Kas Nori Lietuvos Veliavu.

Jau padarytas 1000 mažų lietuviškų trijų spalvų vėliavų. Kas noriti įsigyti ir pa- puošti savo namus su lietuviška-tautiška vė- liava, rašykite į „Iš. Dr.“ redakciją. Geriau- sia, kad „Parapijos“ kolektoriai sura- šytų, kiek kurioj kolonijoj reikalaujama vė- liavų ir prisiųstų žinių. Butų daug patogiaus ir lengviaus. Vėliavų didumas 12X9 t. y. 12 colių ilgos-9 col. plačios. Kaina: 1/6.

LAIŠKAS Į „IŠEIVIŲ DRAUGĄ“.

Rašo Isz Rymo:

PALANGA, kaip rodo josios vardas „pa- lei langą į jures“ visuomet buvo Lietuvos miestelis. Tenai pleškėjo ir šventoji Lietu- vai ugnis, kaip kad žinoma iš Birutės istori- jos.

Tiesa, Vytauto laikais, keleta metų mūsų Palanga buvo vokiečių-kryžikių globoje, bet neilgai. Latviai gi niekad nebuvo Palangos valdonais. Ir tik aciū grafiui Tiškevičiui jinai po paskutiniam lenkmečiui tapo prirašyta prie Kurliandijos gubernijos.

ATSITIKO VA KAIP:

Kuomet po lenkų paskutiniam sukili- mui prieš Rusiją 1863-1864 metais, Rusijos valdžia labai ėmė spausti lenkiškąjį elementą Lietuvoje, Palangos savininkai grafi Tiške- vičiai, aciū savo pažinčioms Petrapylėje, kur labai buvo galingais Kurliandijai baronų gai- valai, kad turėti daugiau laisvės ir teisių, pa- sistengė, atskirti Palangą nuo Kauno gub., ir prikerkti ją prie Kurliandijos-kas jiems visiškai pasisekė.

Taigi atskyrę Palangą nuo Lietuvos, Pa- langos grafi Tiškevičiai turi šiandien šventą priedermę gražyti ją Lietuvai juo-labiau, jei- gu jiems norisi ir patiems lietuviams vadytis.

Kunigas Prapuolenis

29-IV-1919 m. Romoje.

Lietuviai Romoje.

Kun. Kazimieras Kazimieras Prapuolianis, žinomas lietuvių reikėjas-tėvinielis, buvęs Seimų rinkimų komisijos (Šiuo laikais) sekretorius, didelis lenkų priešas Lietuvoje, savo laiku parašęs plačią, lenkams labai nemalonią knygą „Lenkų Apaštalybė Lietuvoje“ (knes 1912-1913 metais nuvyko į Romą, kad ginti ir aiškinti lietuvių reikalus nuo lenkų melagų, tenai skleidžiamų, savo laike iš 23 bal., 1919 m. rašo:

„Lietuvių Kalba Pirmą Kartą Viešai Suskambėjusi Romos Padangėse.“

1919 metais, 23 bal. mėnesio dieną, per Vėlykas, 4 val. po piet. Š. Raulyno bažnyčioje (San Lorenzo ai Marti), lietuvių kalba per pamaldas viešai suskambėjo Romos padangėse. Buta va kaip:

Rytiečių (katalikų bažnyčios Rytų šalies) apeigose Vėlykų dieną esama Mišparų, kurių laike giedama 12 evangelijų įvairiose kalbose. Š. Raulyno bažnyčios klebonas, tėvas Verigin'as, rusas konvertytas (atsivertėlis), su kuriu daug kartų esmi kalbėjęs apie Lietuvą, dar prieš Vėlykas kvietė mane dalyvauti tose apeigose, prašydamas pagiedoti evangeliją lietuviškai ir apsitaisyti atsakančiais bažnytiniais parėdais, sulig tolymų (Vakarų) bažnyčios įstatymų.

Aišku, kad tėvui Verigin'ui du syk mažesni kviešti nereikėjo. Atėjus dienai ir laikui, užsidėjęs roketę, mantoletą (kanauninko apdarai), kanauninką kryžį, žiedą ir baltą stulą, ašen stojau prie Rytiečių altoriaus, draug su trimis barzdotois rytiečių kunigais, kurių du celebrantu kopose pačiliui giedojo: vienas graikiškai, antras slavškai (rusų tarmėje).

Atėjus atsakančiam laikui, visi keturi išėjome iš už ikonostasą (siena, kuri skiria vieną bažnyčios dalį nuo kitos Rytiečių bažnyčioje) ir stojome prieš „Carskija Vorota“ (vidurinės ikonostas durys). Celebransai atsikreipė į žmones, aš su kunigu graiku į altorių. Su manimi buvo pasipuošęs rytiečių bažnytiniais rubais klėrikas, turintis mažesnius rytiečių šventimus, plačiai žinomas Romoje mokslo vyras, profesorius Romos karališko universiteto, p. Vladimiras Labuginas, ką vietoj dijakono dalyvauja visose pamaldose šioje bažnytelėje. Musų buta keturių kunigų: rusų, rytietis, tėvas Kattan, profesorius karališko Romos universiteto, graikas ir aš. Kad padaryti 12, kiekvienam prisėjo atgiedoti po 3 kartus. Buvo giedota evangelija š. Jono (XX-19-25), kame Viešpats, prisikėlusis iš numirusių, pirmą kartą pasirodo savo Apaštalamis, tardamas jiems: „Ramybė Jums“ ir duodamas jiems galybę atleisti ar užterėti nuodėmes. Atėjus mano ratui, aš užgiedojau savo gimtoji kalboje vieną, antrą ir trečią kartą. Patsai jaučiau, jog pirmu kartu mano balsas drebėjo ir buvo silpnokas. Dievas žino, kas man pasidarė: akymirksnyje buvo man ir gaudu ir kalin kas man, tarsi, spaudė gerklę. Gal tai gražus apeigų įspūdis, kuomet prisikėlusis Viešpats siunčia apaštalus į žmones be jokio skirtumo tautų ir kalbos, be jokio steigimo kokios tai „polskos vieros“, kaip kad paskui amžių bėgyje „lenkų apaštalai“ yra mūsų Lietuvoje darę. Daug prisidėjo, kad manę sugraudino ir ta aplinkybė, jog šit šiandien, toli nuo suvargintos tėvynės, svetimojo šalį, ašen pirmutinis Romos bažnyčioje viešai paleidau savo senovės tėvų-protėvių prigimtąją kalbą, kuri čionai ir Romos galybės laikais ir nuolai dar, ačiū musų buvusių politikos brolių intrigoms, buvo laikoma, kaip netikusi, barbarų laukinė kalba, tikusi vos virtuvei ir tvartui, kaip kad savo apjakime, prieš 10-15 metų skelbė Vilniaus rėdybos dvarponis, Ipolitas Korvin-Milewski, norėjęs suklaidinti ir Romos Kardinolus ir kitus, paleidęs čionai 1913 m. savo slapta memorandumą prancūzų kalboje: „Observations sur le conflict des langues polonaise et Lithuanienne dans le diocese de Vilna.“

Antrą kartą pasisekė geriau, jau trečiąją evangeliją giedant visai gerai išėjo; kad mano balsas ir žemas, bet ašis muzikališka. Šitos 12 evangelijų pagal Apaštalų skaitliū

turėtų būti giedotos 12 įvairiomis kalbomis, tačiau, nebesant užtektinai atsakančių kunigų, jos buvo giedotos tikai septyniose kalbose: slavų (rusų tarmėje) graikų, lotynų, arabų, italų, prancūzų ir lietuvių kalboje. Šitai yra koksai tai gražus pareiškimas Šv. Katalikų Bažnyčios, ką savo maldose neveltui kreipiasi Viešpatyn sakydama: „Dieve, kurisai per kalbą įvairumą visas svieto gimines į vienybę tikėjime esi sutraukęs“... ir tt. Kokie tai morališki „nykštukai“ yra visi tie Vilniaus vysk. vaik. ką sukėlė riaušės ir kraują šventenyčiose pralėjo, musų namuose, kaip atsitiko anais laikais Beržininkuose, Kalvarijų, Joniškyje, Rudonė, Giedraičiuose, Vilniaus ar Ežerėnų rėdyboje: apjakusieji veikėjai stengėsi prašalyti musų kalbą iš musų šventenyčių.

Labai man patiko puikiai skambanti arabų kalba, ką pirmą kart savo amžiuje prisėjo girdėti.

Pamaldoms pasibaigus, visi mes 4 kunigai, pusraciū sustoje, davėmė vienas kitam „Ramybės“ pabučiaviną (osculum pacis). Paskui gražioj tvarkoje ėjo žmonės pačiliui prie kiekvieno kunigo bučiuoti kryžių, esantį jo rankose. Kiekvienam italų kalboje buvo sakoma: „Ramybė tau.“

Mažutė Šv. Raulyno bažnytelė, Pijaus X dovanota rusams, katalikams ką užlaiko savo apeigas, pagal Rusijos Sinodo įstatų, kurinos lietuvių, maždaug, pažįsta iš rusų cerkvių apeigų Lietuvoje. Pažymėtina, kad Šv. Tėvo leista visiems katalikams visokių apeigų netiktai kad eiti išpažinties ir priimdinėti švenčiausias šioje bažnyčioje, bet dar kiekvienas, norintis, gali čionai atlikti ir Velykinę.

Susirinkusiųjų pamaldosna tarpe buta dar dviejų lietuvių. p. Zabielos, klėriko iš propagandos ir mano sesers Barbaros Klėrikas Zabiela sakėsi ir nepasijutęs, kaip jam ašarų pradėta birėti, išgirdus čionai savo prigimtąją kalbą. Mano sesuo dar vėlai vakare sakėsi man nežinanti, kas jai pasidarė, kuomet šiandien į šeštus metus po to, kaip Lietuvą apleidau, pirmą kart išgirdau bažnyčioje Evangeliją... lietuviškai. Nesupraddama, kas ją daugiau apėmė, verksmas, ar džiauksmas, jinai dar po poros dienų kartojo norą, kad ir pas mus, Lietuvoje, kuomet nors įvedus šitą, taip gražią apeigą...

Kan. Kaz. Prapuolianis
Romoje, 23 bal., 1919 m.

Amerikietes Lietuvon.

Londonan ką tiktai atplaukė iš Amerikos trys amerikietės Miss Lois, Miss Downs ir Mrs. J. Kudlicka (vaje, ar ne lenkė Red.) Jos apsilankė lietuvių Atstovybėje Londone. Tos trys amerikietės yra narės Komisijos „Y. W. C. A.“ (Young Women's Christian Association), siunčiamos Lietuvon. Turbut jos pateks po priežiura p. Turčinavycienės, kuri seniaus jau buvo pasiūsta Lietuvon iš Paryžiaus. Buvo rašyta „iš Drauge“. Kaip matyti, tos Komisijos narės yra Amerikos pylietės, vargiai mokančios arba nors kiek suprantančios lietuvių kalbą, Sako, rengiamos teipogi Amerikoje lietuviškos, kurios vyksiančios Lietuvon, kaip to „Y. W. C. A.“ garės. Viena iš augščiaus minėtų amerikiečių, Miss Downs, esanti gerai susipažinusi su lietuvių ir lietuvių įvairiais reikalais, jau budama Amerikoje.

Knygeles apie Lietuvą.

Spauzdinamos (viena jau atspauda 1000 egz.) įvairios knygtės apie Lietuvą anglų kalboje. Brangiai atsieina. Tad lietuvių aukaukite „Tautiškių Reikalų“ fondui. Knygtės spauzdinamos to fondo pinigais. Tokios knygelės-brosiuros labai reikalingos. Edinburge, universiteto prof. Sarolea, Dr-ui Šliupui ir P. Bizauskui pas jį apsilankius, išsitarė: karės laiku gavęs propagandos knygučių iš įvairių tautų atstovų, bet nei vienos iš lietuvių!..Lietuviai, mums sarmata! Jei apie Lietuvą nieko negirdi ir nežino net apšvietinija, ką besakyti apie paprastus žmones-fiaudj? Todėl reikalinga propaganda, reikalingos knygtės-reikalingi pinigai!

Kun. Burna kreipėsi į susirinkusius prakalbą, pažymėdamas tą pasivertimą, su kuriu a. a. Pranas pildė savo pareigas. Tas pasivertimas turi būti visų širdyse, kovojant už Lietuvos laisvę.

A. a. Prano įleido į duobę...iš dangio akių nuriedėjo ašaros...nusileido auka, kurią kiekvienas Lietuvos pilietis skaito sau garbe palydėti ir atiduoti paskutinį patarnavimą. Už ką jis žuvo čia mūsų tarpe bet ne žiauros kovos laukė? Jis žuvo už tai, už ką mes kiekvienas pasiryžę žuti, už mūsų laisvę, kurią nori iš mūsų priešininkai kardu išrauti...

Orkestras griežė maršą. Kareiviai-draugai a. a. Prano garbei išovė kartu į viršų tris kart. Ministeriai, Tarybos nariai, Prancūzų karo Misija vokiečių valdžios atstovai skaitė sau garbe savo rankomis užmesti žemės ant a. a. Prano kuno. Kareiviai-draugai padarė tą pat.

Vainikus sudėjo ant kapo; jų iš viso buvo atnešta 22 su parašais ir šioje eilėje nešti: 1.) Mission Militair Francais en Saldat Lithuanian victime de devoir (Prancūzų Karinė Misija- lietuvių kareiviui, žuvusiam einant savo pareigas); 2) be parašo, tautiniais raikščiais papuoštas—kapų prižiūrėtojas; 3.) Garbingai žuvusiam, šventai pildant pareigas mokomosios komandos laisvanoriui Pranui Eimučiui nuo karininkų ir valdininkų Kauno komendantūros; 4.) Kauno batalijono kareivis amerikiečių komisija besaugodamas garbingai žuvo kovo 18 d. 1919 m. Krašto Apsaugos Ministerijos Štabas; 5.) Garbingai žuvusiam, musų Pranui Eimučiui nuo viršininko ir kareivių mokomosios komandos; 6.) Garbingai žuvusiam, šventai pildant savo pareigas, Pranui Eimučiui, Mokomosios Komandos K. M. K. batalijono, nuo karininkų ir kareivių 2 gusary eskadrono; 7.) Pranui Eimučiui nuo atskiro batalijono; 8.) Garb. Pr. Eimučiui 2 gusary eskadronas; 9.) Garbingai žuvusiam draugui sargybiniui Pranui Eimučiui, kulkosvaidžių komanda; 10.) Karžygiui, žuvusiam del nepriklausomos Lietuvos teisių-Lietuvos socialistų-liaudininkų-demokratų partija; 11.) Garbingai žuvusiam draugui nuo karo mokyklos; 12.) vokiečių be parašo; 13.) Zgnūpsamam za našu voliu-Ministerstvo Belaruskich sprau“; 14.) Tovarščiu litvinu ad Kovenskago Voennago Belaruskago Biuro; 15.) žiaurių vokiečių užmuštam draugui Pranui Eimučiui nuo 1-jo gusary eskadrono; 16.) vokiečių be parašo; 17.) Drauge! Nors tu žuvai nuo žiauros vokiečių rankos, bet mes gyvi... Draugai kareiviai ir karininkai Kauno garnizono; 18.) Bratu litvinu. 1 Belaruskii polk; 19.) gudų be parašo; 20.) Lietuvos karžygiui Pranui Eimučiui pačty, telegrafų ir telefonų sądarbininkai ir mokykla; 21.) Draugui nuo karininkų valdininkų ir kareivių garnizono; 22.) žuvusiam draugui nuo granadierių Kauno miesto komendantūros.

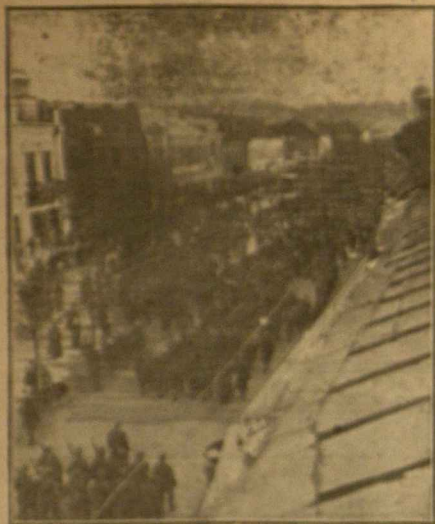
Skirstėsi nuo kapų publika, ėjo kareivių būriai, palydėję pirm laiko ir neteisėtai žuvusį Lietuvos pilietį.

Prana! Tu žuvai už lietuvių tautos laisvę; lietuvių tauta Tau tinkamą užmokesnį už tai davė. Ji neužmirš nė vieno ir kiekvieną žuvusį draugą, jei neiškilminga procesija tai širdyje pagerbs. Męs gi Tau tariam paskutinį sudiev! Išleisk amžinoje ramybėje danguje, čionai Tu savo pareigą šventai atlikai.

A. Malis.

Amerikos Maistas Lietuvai.

Amerikos Maisto Korporacijos atstovas p. Flesh pranešė Dr-ui Šliupui, kad p. Hoaver (Amerikos maitinimo nualintoms šalims Komisijos nirmininkas) tikrai išsiuntęs Piliavon, pas Karaliaučių (po priežiura Amerikos oficerių (maisto Lietuvos kudiškams „For Childrens Relief“). Maisto pajvairaus ir daug šimtų tonų. Apie tai jau buvo pranešta „iš Dr.“ No. 18. Vivat Amerika! Kodel maistas siustas ne per Liepoją ar Klaipėdą, visai neminima. Yra kokios svarbios priežastis, kad siunčiama per Piliavą, pro Karaliaučių. Sako, nėra abejonės, kad siuntinys pateko Lietuvon.

Iškilmingos laidotuvės
a. t. a. Pr. EIMUČIO

žuvusio nuo vokiečių kareivio kulfos 18/III 1919, einant sargybinių pareigų prie viešb. „Metropol“, kur buvo sustojusi Amerikos delegacija.

A. Kliučinskis, Laisvės alėja 31.

„LAISVĖ“ NO. 3 23 KOVO 1919 m. LIETUVOJE LEIDŽIAMAS LAIKRASZTIS

Iškilmingos A. A. Prano Eimucio Laidotuvės.

Jau vėlokai iš vakaro teko sužinoti, kad kovo mėn. 21 dieną pagerbti a. a. Prano bus ikilmingos laidotuvės. Pamaldų laikas buvo nuskiarta 9 val. ryto. Valstybinėse įstaigose darbo prieš piet nebuvo. Jau išanksto žmonės pradėjo rinktis prie įgulos bažnyčios. Visa gatvė buvo nustatyta kareiviais, milicija darė tvarką. Ties bažnyčia prisirinko didelė žmonių minia. Į bažnyčia leido tik kareivius ir valdininkus. Visi savo širdy jautė užuojautą ir pagarbą žuvusiam kareiviui ir jo užmušime matė žeidimą savo ir tautos garbės. Bet kartu veiduose matėsi rimtumas, nes žinojo, kad greitai bus pranykti vokiečių mums daromos skriaudos.

Bažnyčioje taip pat daug žmonių. Karstas apdėtas vainikais. Pirmose eilėse sėdi ministeriai ir aukštesni valdininkai. Kairėje pusėje vokiečių būrelis-tai general-komandos ir soldaten rato atstovai; ir jie atėjo palydėti nelaimingąją auką...Pamaldoms prasidėjus atėjo prancūzų karo misija, atnešė vainiką ir uždėjo ant karsto. Taipopat atnešė vainiką iš gudu valdiškos įstaigos. Laikę pamaldų musų sofistai Vaičūnas, A. Endziulaitis, ir Oleka giedojo ir Leskevičius smuikavo. Pasibaigus pamaldoms, karstą išnešė į gatvę, kur laukė musų kariūmenės būriai ir žmonių minia. Karo orkestras griežė graudinga maršą. Visi laukė pakolei pabaigis. Prasidėjo procesija. Visų pirma jojo gusary žmonių garbės sargyba. Toliau nešė graudžias veilivas, daugybę vainikų; iš šalių po du eilėmis ėjo mokyklų, kursų, gimnazijų moksleiviai-ės ir kai kurie valdžios tarnautojai; priešakyj karsto ėjo keliolika dvasininkų. Paskui juos vežė karstą. Toliau ėjo Augstasis Prezidiumas, ministeriai, prancūzų karinė misija, vokiečių valdžios atstovai, valdininkai, karinis orkestras, visų laikų grieždamas graudžius maršus, kareivių visokių dalių būriai ir žmonių minia. Visa šita procesija, versto ilgumo, lydima daugybių žiūrėtojų iš visų pusių ir namų balkonų, ėjo per visą miestą į kapus.

Eisena iškilminga, kokią gal nevienam pirmu kart teko pamatyti, gražus oras, pavyzdinga tvarka gatvėse, kurių palaikė musų kareiviai ir milicija, pridavė procesijai daug iškilmingumo.

Prie kapų jau iš seniau stovėjo sargyba; žmonės iš anksto nebuvo įleidžiami. Visi einantieji procesijoje iš eilės suėjo į kapus. Kareivija sustojusi į eiles liko prie kapų. Tik karo orkestras ir mokomosios a. a. Prano komandos draugai suėjo į kapus. Daugybė žmonių apstojo kapą.

L. N. Andriejev'o Straipsnis „Gelbėkite!“ S. O. S.

Tokių vardu yra parašęs ir atspausdinęs straipsnį garsus Rusijos rašytojas rusų moksleivis Burcev'o leidžiamame rusų laikraštyje Paryžiuje „Obščėje Diele“ „Bendras Dalykas“. Tas straipsnis yra tai žinomo Rusijos rašytojo šauksmas į sąjungininkų vyriausybės ir sykiu tą vyriausybės papėikimas už patikvimą ir nuolaidumas bolševikams. Straipsnis, sako sujūdines visą pasaulį. Atsakomybės už straipsnio turinį, ypač už straipsnyje išreikštus papėikimus, ant savęs neimame. Vienok tas straipsnis mums įdomus, nes jis nupicsia bolševikus ir jų veikimą. Todėl straipsnio vertimą paduodame lietuvių kalboje.

(Tąsa)

Va prieš mane portretas Wilsono su jojo plačiu ir atviru nusišipsojimu. Aš matau tą patį nusišipsojimą jo sądarbininkų veiduose, ir vis-gi man sunku įtikėti į nuosirdingumą to raminančio ir berupestingo nusišipsojimo.

Ar taip-gi aiški Wilsono siela kaip jo veidas portrete? Ar taip ramios ir drąsios mintys Lloyd Džordžo, kaip jo akių žvilgsnys? Ar neturi jie paslaptingos baimės, svyravimų, arba neramios abejonės, kilančios iš nevisai aiškių išrovavimų? Jeigu taip, tada nėra reikalo aiškinti atsitikimus (leistus Rusijos) paprasta išdavikystė!

Jeigu taip, tada ar neturime mes prieš save, vietoje klasiškos ir baisios Judosiaus figūros, nemažiau klasišką, bet labiau paprastą ir išsiplatinusią figurą Piloto, mazgojančio savo rankas? Pilotas žinojo, kad Kristus nekaltas. Apie tai jį persergėjo jo žmona. Jis nebuvo nė-bepročių, nė niekšu, jis buvo tikrai Pilotu ir sakydamas: „Aš nekaltas kraujuje šio žmogaus“, jis numazgojo savo rankas ir pasiuntė nekaltą pas Kafafą. Kafafas nusiuotė jį pas Aną, o Anas atgal pas Kafafą.

Tas vaikščiojimas Kristaus nuo vieno teisėjo pas kitą su virve ant kaklo, ar nepriemena sunitimą Rusijos ant Princo salų?

Eik Rusija, tu nueisi iki pat kryžiaus!

Nekalti tavo kraujuje Wilsonas ir Lloyd Džordžas!

Ar visas pasaulis nematė, kaip jie numazgojo savo rankas!

Visi tai matė ir daugelis dargi pasitaraujančiai pasiskubino paduoti jiems rankšluostį!

Ar verta buvo pradėti tą partiją taip skardžiai, kad ją užbaigus Piloto falsetu? Kam tada reikėjo ginti Belgijos neutralitetą, apginti Serbiją, pastatyti ant kojų milijonus žmonių, pralieti visą kraujo okeaną, grumoti Vokietijai bausiu teismu už jos nežmoniškumą, verkti ant Louvain'o ir Lusitanijos, kviesti dangų į liudytojus, penkių metų laiką muštis krutinėn prieš žmonijos Dievą, ir užbaigti nusimazgojimu rankų bliudė!...

Pasaulis laukė sąjungininkų pergalės, kaip laukia velykinių varpų skambėjimo, kaip laukia numirėlių prikėlimo! To laukė ir patys numirėliai, kurių gyvybės kaina nupirka pergalę. Žmonės tikėjo, kad su pergalėle tą augstai gimusių, ateis ant žemės teisybė, kad nustatyta jų taika, bus tikra taika, o ne naujų kankinimų, žudymų, ugnies ir beginklių naikavimo pradžia.

Ir kada suskambėjo pergalės varpai ant užpiltos kraujais žemės, kiek nelaimingų žmonių pamatė vilties ir laimės aušrą! Kaip pajudavo ir susiraukė baimės užmušikų veidai prieš kilantį teismo veidą!

Tai buvo užburto pasakos dienos! Nuilsęs ir nuskurdęs Petrogradas šypojo ir tikėjo anglams, kaip Dievui. Tai buvo stebėtinai ir laimingas sapnas, kuris gali prisispaučiuoti tikrai kankiniams, kada kiekvienas šoviny išro lė esąs išeinąs iš anglų armotų, ir visi bėgo Nevos linkui, kad pamatytų „anglų laivyną, kuris atėjo naktį“.

Ir drebėjo budeliai ir būtų užtekę baidyklės, į anglų panašios, kad visa šaika tų kainų, panikos apimta, būtų pabėgusi.

Jūs kaltinate su vaikščių užsispyrimu Vilhelma-seną, pasigailejimo vertą, silpną. Jūs norite teisti jį už jo liaudės nuodėmes, ir tame pačiame laike tiesiate ranką sveikiems, jauniems užmušikams, monstrumams (ler-voms) ir jų patarėjams, iki šiam laikui liejantiems nekaltųjų kraują! Ir budelis jaučias glostomas ir kad jam prijauciamas!... Jis nebemasto apie pabėgimą. Jis juokiasi iš jūsų. Jis nesibijo daugiaus dargi gyvo anglo, nes žiuri į jį, kaip į baidyklę...

Karas užbaigtas! Daugiaus nebežudoma! Šalin ginklus! Štai tie palaiminti žodžiai, kurių žmonės laukė nuo sąjungininkų, kada jų ginklai buvo papuosti pergalės girlanda (vainikais) ir vietoje jų, tų žodžių-lasas pusiautino žmoniškumo, kuriuo Wilson'as laisto degančios anglis!

Ir vėl kraujas, kraujas, kraujas!

Dabar, kaip ir pirmiaus, girdėti šuviai, kažin kas užima, kažin kas atiduoda miestus. Kas tai sumuštąs, kieno tai perpajuta gerkle, kažin kas sutrupinta, kažin kas sunaikinta...

Miško gaisro, audra pučiamo, greitumu, platinas betikslis kruvinas maistas, sklaidžiasi po įvairias žemes, prasimušdamas tai čia, tai ten, mezdamas kibirkštis sauson žolėn... Ir nuvargusi Europa, su jos nusilpnintais laike penkių metų nelaimių dirksniais, dar nenusiraminiusi nuo psichiško (proto) suerzinimo, sukėlto karu, su jos liaudėmis, nustojusiomis dvasios ligšvaros ir lengvai tikinčiomis nesąmoningiausiems įkvėpimams, Europa negali pastatyti pasipriešimo tam gaisrui. Nenusistatymas ir dvejojimas, kurį lošia „pasaulinės politikos vadai“, trukdo jiems užimti tam tikrą poziciją, atsistoti ar ton, ar kiton pusėn ir stumia Europą mirtinan maisto glebyn, kuris jau pasmaugė revoliuciją Rusijoje, smaugia Vokietijoje ir rytų, jei ne šiandien, praskrys į Europą, o paskiaus ir į Ameriką, nešdamas su savimi žudynes, plėšimus ir karą visų prieš visus.

Šiandien Berlynas be elektrikos. Ryt Londone nebus anglių. Dar kelios savaitės... ir gal-būt sustos visi geležinkeliai. Pilni javų laivai bus sulaikyti uostuose ir žiaurus badas užviešpataus Europoje ir bus mirtis teisingųjų ir kaltųjų...

Taip likimas atmokės už neišpildymą priežadų, duotų sąjungininkais žmonijos „Dievui“!

Bet ne sąjungos vyriausybėms, kurie jau pasakė savo skriaudų žodį, ne į juos pakreiptas mano šauksmas: „Gelbėkite!“ Ne į tuos, kurie sulaužė priežadą, bet į jus, Europos žmones, į doriskumą, kurių aš tikiu šiandien taip pat, kaip tikėjau vakar.

Kaip telegrafistas ant skendančio laivo siunčia nakėia, kada aplinkui tamsybė, paskutinį šauksmą: „Pagelbon! Greičiaus! Mes skenstame! Gelbėkite!“-taip ir aš, tikėdamas žmonių geriems jausmams, metu į erdvę ir tamsybę savo šauksmą apie skenstančius žmones.

Jeigu žinotų, kaip tamsi aplinkui naktis! Kad mano žodžiai galėtų nupiešti visą juodumą tos tamsybės!

Bet į ką aš šaukiu? Nezinau! Argi žino telegrafistas, į ką jis šaukia? Tukstantis viorštų aplinkui gali būti juros be žmogaus ir nė viena gyva ypata neišgirs šauksmo!

Naktis tamsi...Maž ir kas nors toli girdi tą šauksmą ir galvoja: „Kam man skubėti ten, aš taipogi galiu pražuti!“ ir...keliauja toliaus...

Tamsi naktis...Ir baisios juros! Bet telegrafistas tiki ir užsispyręs šaukia, šaukia iki paskutiniai valandėlei, pakol neužges paskutinė ugnelė ir nenutils ant visados jojo bevelis telegrafas.

Į ką jis tiki? Jis tiki į žmoniją, taip pat, kaip ir aš! Jis tiki į teisę žmonijos meilės ir gyvenimo!

Negali būti, kad vienas žmogus nepagalbėtų kitam, kada šis pastarasis žusta. Negali būti, kad vienas žmogus leistų pražuti kitam be pagelbos, nors be bandymo pagelbėti! Ne gali būti, kad pagelbos šauksmas pasiliktu be atsakymo.

(Toliaus bus).

Dr-o Šliupo Prakalbos Anglijoje.

Dr-as Šliupas raszo: „Aplankiau lietuvių naujokynes Liverpool'jy ir Manchester'jy. Kalbėjau jų susirinkimuose vienur ir kitur. Liverpool'io lietuviai lig labiaus nusiminę, sunkesnių darbų dirba. Manchester'jy randa daugiaus amato žmonių. Mane žmonės prėmė vienur ir kitur labai gražiai, o jau su Manchesteriečiais buvo sunku skirtis: jie norėjo mane išsunkti, ne lyginant šlapią kembynę. Kalbėk tik jiems ir kalbėk! (Tas pats buvo Škotijoj Red.). Na ir kalbėjau: nuo 3 iki 5 po piet ir nuo 8 iki 10 val. vakaro, žinoma, su pertraukoms. Žmonės nesi-skirsto ir gana! Kun. Foltin, nors lenkas gimimu, matyti, nemažai pasidarbavęs yra mūsų žmonių gerovei. Padėka jam už tokį besišiškumą priguli. Linkėčiau, kad Britanijos lietuviai susirašytų į gurguoles arba grupes sulig savo amatu, ir kad tos atskiros grupės susizintotų savo tarpe ir būtų prisirengusios grįžti Lietuvon organizuotu būdu. Bene galėtų Lietuvoje įsitaisyti kooperatives draugijas. Sutikau žmonių, mokančių net eroplanos dirbti. O amatininkų Lietuvoje labai reikės. Visatnai imant, kelionė gerai pasisekė, ir linksmas esmi, kad teko Britanijos lietuvius aplankyti ir pamatyti jų žmonišką apsiėjimą“...

Apie ką Dr-as Šliupas Kalbejo Anglijoje.

Prisiustos korespondencijos iš Liverpool'io ir Manchester arba Dr-o prakalbų aprašymas iš tų dviejų vietų. Negalima visoko aprašyti, nes, suprantama, užimtų per daug vietos mažame savaitraštyje arba ir visai kalbų turinys netilptų. Jau buvo „Is. Dr.“ aprašytos Dr-o prakalbos Londone. Buvo (nors labai trumpai) aprašytos prakalbos Škotijoj. Kalbant apie tą pačią Lietuvą ir tuos pačius lietuvių reikalus, galima suprasti, niekuo negali skirtis prakalbos vienoj vietoj nuo kitos vietos. Rasit, skiriasi vienas-kitas dalykas, vienas-kitas atsakymas į paduotus klausimus, nes kaip klausimai įvairiose vietose pasitaiko įvairūs, taip ir tie atsakymai gali pasitaikyti mažiaus ar daugiaus įvairesni.

Dr-as Manchester'jy ir Liverpool'jy Kalbejo.

Nupiešė Lietuvos padėjimą po rusais esant. Prispaudimas, spaudos uždraudimas, Stoka apšvietos, trukumas kultūros civilizacijos. Žmonės neturėjo lizdo-geresnio pagyvenimo: keliavo svetur. Lietuviai neturi reikalo liet ašaras carui ir caratui žlugus. Dabar laikas Lietuvos iš „numirusių prikėlimo.“ Lietuvos istorija, kalba nėra paprasta, kaip kiti mano ir sako. Reikia peikti lietuvių papratimą niekinti savo kalbą. Lietuviai turi branginti savo kalbą, savo istoriją, savo tėvynę. Lietuva didesnė už daug šalių. Graikija, Danija, Ispanija, Švedija ir Norvegija atskirai paimtas. Tai Lietuva turi teisę būti neprigulminga, kaip tos ar kitos šalys. Lietuvos gyventojų apie 6 ar kiek milijonų (su nelietuviais). Lietuva nereikalauja karalių. Lietuva nori prezidento. Lietuva nori būti respublika! Lietuvoje lygybė vyrų-moterų, visiems bus darbo. Reikės mokyklų, universifeto, visokio darbo žmonių urėdninkų, mokslinčių, rankų darbo darbininkų, galvos darbo darbininkų ir tt. Visi yra darbininkai ar kas dirba galva ar rankomis.

Lietuvoje turės būti tvarka. Nemylin-tiems tvarką reikės kalėjimų, policijos, žandarų. Reikalingas kapitalas. Tikėtai kapitalo padalinimas turi būti geras. Nereikia, kad vieni turėtų per daug, kiti vėl per mažai. Kapitalas (darbo vaisiai) turi būti taip išdalintas, kad nė vienam nereiktų ubagauti. Žemės reikia išdalinti, kad Dievo saulutė šviestų visiems žmonėms. Reikia kooperacijų: dailydžių, siuvėjų, kurpių, miesininkų, krautuvininkų ir tt. Reikia bankus sutvarkyti. Neleisti svetimtaučiams užgulti su savo kapitalu ir viešpatauti Lietuvoje, kaip jau daro įydai. Žydėliai bus vieta Lietuvoje, kaip ir kitiems, apsigyvenimui, ne vė. atv. nui Lietuva Mažoji ir didžioji turi būti suvienyta.

Lietuva-turtinga. Turi daug mineralų: gipso, smelio, molio, gintaro, anglių. Linų-bus reikalingos verpyklos. Lietuvs turto lietuviai negalėjo ar nemokejo išnaudoti, ukininkai buvo menki. Lietuvai reikalingas universitetas Vilniuj. Reikės mokslo visiems: kunigams, daktarams, ukininkams, visiems darbininkams. Be darbo Lietuvoje nieks negalės gyventi, kurs nenorės dirbti, turės persikraustyti pas tėvulj Abraoma į amžinastį.

Bolševikai ir girtuokliai yra dvasios-smagenų ligonis. Ant jų reikia susimylėti ir gailėtis, pasiunčiant juos į „durnių“ namus. Bolševizmo pasekmės-sugriauti viską; girtuoklių pasekmės-nesveiki vaikai. Lietuva laukia sveikų žmonių, mylinčių tvarką. Taigi kurie nemyli tvarkos, geriaus kad čionai pasiliktu, Lietuvon negrįžė.

Lietuvos kariuomenė bus liuosanorė. Kariuomenė reikalinga ne užpuolimui, bet apsiginimui. Lenkai-imperialistai nori pasisavinti Ukrainą, Lietuvą, kaip Dmowski's ir Paderewski's viešai apskelbė. Su lenkais lietuviai galėtų prieteliškai gyventi, kaip su kaunynais, jei lenkai išsidadėtų imperializmo ir persiimtų demokratizmu. Lietuva greičiaus susidėtų su Latvija, Estonija, Finlandija (Suomija) arba darytų konfederaciją su Švedija.

Dr-as Šliupas daug kalbėjo apie vargus istrentu juo lietuvių Rusijon ir Vokietijon. Daug lietuvių iš vargo nustojo proto, daug iš bado ir ligų pirmo laiko išmirė.

Dr-as paaiškino „Tautišku Reikalų“ fondą Amerikoje, į kurį lietuviai renka ankas, pagal išgalės duodami ar dienos uždarbį, ar kiek kas nori. Taipgi ir Manchester lietuvių, kurie jau turi surinkę ne maž aukų, neturi apsilieisti. Pinigai reikalingi netiktai Lietuvoje, bet ir čia, vietiniams reikalams, kad ir suvargusioms moterims Britanijoj kurių vyrai išvažiavo Rusijon... Ir taip toliaus, ir daug, daug dar būtų galima apie tas dvėjas Dr-o prakalbas rašyti. Vistiek visko nesurasys, anot lietuvių patarlės, nei į jaučio skurą.

Taipgi kalbėtojas prisiminė Didžiosios Britanijos „Foreign Office“, kursai pripažino, nors kondicionališkai-laikiai Lietuvių Atsotoybę Londone. Tas „Foreign Office“ esąs pasakęs, kad Lietuva neprigulės daugiaus nei prie Rusijos, nei prie Lenkijos-tai liuosos ir neprigulmingos Lietuvos neužilgo galime susilaukti. Ir maž už kelių mėnesių ar kiek laiko galėsime grįžti į mūsų tėvynę, užmiršdami tas priežastis, kurių delei turėjome apleisti brangią tėvynę. Abėjose vieto-se, tai yra: Liverpool'jy ir Manchester'jy lietuviai pasirengė garbaus svečio prėmimui, kaip galėjo ir mokėjo. Pavyzdyn, Manchesteriečiai iš tikros širdies džiaugsmo kelis syk padainavo tautišku dainų. Manchester'jy, prakalbas užbaigus apie pusiaunaktį, visų lietuvių vardu kun. klebonas padėkojo atsi-sveikinačiam mylimam sveičiui už malonų atsilankymą ir prakalbas, palinkėdamas, kad Dievas, nuš kurio pacina visų gerų darbų pradžia, duotų neužilgo lietuviams sugrįžti į neprigulmingą, liuosą, suvienytą Lietuvą! Liverpool'jy Dr-ą kalbėtoją sveikino ir už prakalbas dėkavojo vardu susirinkusių lietuvių A. Muraška ir kiti.—

Apie klausimus, ar kas kokius kalbėtojai uždavinėjo, prakalbų aprašinėtojai nieko nemini. Škotijoj tų klausimų buvo nemažai ir įvairių. Lietuviams, prakalbas pamiršti pradėdant, rasit vertėtų klausimus ir atsakymus aprašyti tolimės duose „Is. Dr.“ N. N. nes mažai apie tai buvo rašyta. Tai gyvuoja Lietuva! Lai gyvuoja lietuvių tauta! Lai gyvuoja visi Lietuvos darbininkai, jų tarpe gerb. Dr-as Šliupas!

KLAIDOS ATITAIŠYMAS.

Adomas Paplauskas iš Glasgow sakos, kaip girdėti, aukavęs „Tautišku Reikalų“ fondan 5/, bet apleista pagarsinti pavarde „Is. Dr.“ No 6 s. m. ant 4-o pusl. yra: 5/, o pavarde vietoj: „Kas davė?“ Tie 5/ ir yra Paplausko auka.

Del Informacijos Biuro Sveicarijij.

Gerbiamoji Redakcija.

Malonėkit patalpinti savo laikraštyje sekančią pranešimą:

Daugelyje Amerikos ypač laikraščių pasklido žinios, kad Lietuvos Informacijos Biuras Lausanne'j (Sveicarijij, Villa Italia, Av. de Leman) yra uždarytas, ar persikėitęs į kokią tai privačią įstaigą ir tt.

Teisybės vardan turisiu garbę štai ką pranešti garbingai visuomenei:

Pereity metų pabaigoj buvo manoma šis biuras perkelti į Paryžių Taikos Konferencijos delei, tačiau tas neįvyko ir Informacijos Biuras pasilieka Lausanne'j. Štai jo darbui atlikti jau šiais 1919 metais; išleido:

1. La Lituane artistique (72 ps. su daugeliu gražių paveikslų) C. de Dandowich.

2. „L'Etat économique de la Lituane“ 56 ps.

3. Išleido kiti dvi brošiūri netoli po 300 ps. apie kuriėdvi bus pranešta savo laiku.

4. Atspaudinta 1000 ekz. žemlapio: „Grande-Russie Lituane etc. en 1735 d'après N. Vischer „Atlas Novus“ (Bibliothèque de l'Abbaye d'Einsiedeln).

5. Atspaudinta 1000 ekz. „Pologne et Lituane en 1716 d'après I. Bapt Homann „Atlas Novus“ (Bibl. d'Einsiedeln).

6. Išsiunsta lietuvių delegacijai į Taikos Konferenciją Paryžiuj apie 2000 įvairių spaudinių.

7. Be to šimtais ekzempliortų spaudinių išsiuntnėta įvairiose šalyse pasiuntinystėms, atstovams, redakcijoms etc.

8. Išleista „Pro Lituane“ N1 1919 m. „Pro Lituania“ perkelta Paryžiu, taigi Sveicarijij išleina tik laiks nuo laiko.

9. Lausanne's Informacijos Biuras nuolat daboja Lietuvos reikalus ir kelia protestą per spaudą kuomet kas nors pasikėsina ant jos (Lietuvos) neprigulimybės arba kokiu nors būdu nori jai kenkti. Daugelis protestų surinkta „Pro Lituane“ N1 1919 m.

Jeigu dar prie to pridurti informavimą per diktoką korespondenciją, per asmeniskus pasimatymus, tai pamatysime, kad šis Biuras dar gyvas ir veltui kai kurie jam „atsilsį“ gieda.

Gal ir prasikalto šis Biuras, kad jis darbažosi, o ne rašinėjo apie save (kas dabar labai madoj); pertai jis pasiliko mažai žinomas lietuvių visuomenei; čia daug prisidėjo komunikacijos klūtys etc.

Daug laiko užimty, kad išdėstyti visą šio Biuro veikimą; čia tik pažymėsiu prie progos, kad vien karo metu jis išleido 41 brošiūrą įvairaus turinio, atspaudinant kiekvienos po 1000 ir daugiau ekzempliortų, turėjo keletą mėnesių organą, talpino įvairiuose svetimuose laikraščiuose komunikatus ir straipsnius.

Tuli laikraščiai jau palietė Sveicarijos lietuvių veikimą ir kaip kuriuos asmenis. Kad į šį klausimą atsakyti prisieity nuodugnai pagvildenti veikimą Sveicarijij ir drauge veikimą kitur ir pasakyti „verbum veritatis“ kam tik jis priguli. Tačiau tai ne mano priedermė.

Šiuomi žygiu tik štai ką norėcia pažymėti. Lausanne's ir Berno Konferencijos, įvykusios 1916, 1917 ir 1918 metais nutarė kviesti Sveicarijij veikėjus iš Lietuvos, Amerikos ir Rusijos. Tas ir padaryta. Tačiau anais laikais parlange taip buvo apniukta, kad nebuvo nė noro, nė beveik galemybės kam nors Sveicarijion važiuoti. Liko tatau mažasaulėlė čionykščių lietuvių tokiam plačiam veikimui. Prisiejo kiekvienam griebtis bent keletu uždavinių. Tokiose painėse, kokiose jie atsiderė anais laikais nelengva bus verstis ir nesunku kilposna įkliuti. Del tėvynės labo prisiejo rizikuoti daug ir išsidėti gal visko kas asmeniškai...

Mano nuomone, jie atliko tą darbą tinkamai. Nun tačiau, kuomet pasklido po pasaulį visokių informacijų, pasidarė tokia koshė, kad žmogus nežinai kame teisybė. Taigi norėcia atkreipti gerb. visuomenės ar paviečių asmenų dėmą, kad su savo nusprendimais nebūtų skubus ir nemestų akmens į ką nors, gerai neištyrus dalyką, nes tas akmuo gal buti perskaudus (čia noriu priminti „Is. Drango“ N15 iš 12 bal. 1919 m.).

Visą šio pranešimo atsakomybę imu ant savęs, nes šioj valandoj nė vienas iš bendradarbių nėra Sveicarijij, užpuldinėjami iš visų pusių (N. B. ne nuo svetimtaučių) jie išsisklaistė po visą pasaulį, tik laiks nuo laiko grįžtant į savo senąjį lizdą.

Teikis, gerb. Redakcija, priimti aukštos pagarbos išreikškimą.
A. Steponaitis.

Žinios Isz Lietuvos.

„Lietuva“ No 58, kovo 20 d. š. m. Rašo:

Vakar 4 valandą po pietų atvyko Kaunan Prancuzų karinė Komisija. Kaunas, kovo 19 diena.

Amerikos Komisija mūsų maisto reikalams iširti jau penkta diena Kaune viešėja. Jau antrą dieną po savo atvažiavimo delegacija neatidėliodama pradėjo savo darbą dirbti, tirti valstybinį mūsų stovį maisto dalykų žvilgsniu. Tuo tikslu aplankė Marijampolį ir Vilkaviškį, kur išklause žmonių atstovus. Kiek pastebėta, įspudis padarytas geras. Delegacija ištikrųjų galėjo iš žmonių lupų išgirsti, kokie žmonių vyriausieji reikalai, kaip ir kodėl tie reikalai atsirado. Be abėjo mūsų tautiečiai Amerikoj kiek galėdami stengėsi tad padaryti Amerikoj; bet kadangi netruko iš kitokių „tikrų“ žinių iš tam tikrų šaltinių, visad santaroj uoliai suteikiamy, taigi ir reikėjo iširti patiems dalykų stovis. Tai yra jau svarbus politinis laimėjimas lietuvių, kad Santaros atstovai atvyksta Lietuvos stovio patirti. Komisija galės įsitikinti, kad Lietuvos ištikrųjų jau valstybė yra ir jos piliečiai tos nepriklausomos valstybės trokšta ir neveizint tos nesuskaitomos daugybės kliučių, kitų daromų, ir sunkenybių iš pasaulinės konjunkturos kilusių, lietuvių vos tik sugėbėjo apreikšti savo valstybinį organizacijos genijų. Jei šiandien mums daug ko truksta, tai delto ar mūsų praeitis sunkiai kalta, ar dabartis kitaip susitvarkyti kliudo. Bet, rodos, pakanka Amerikai ir Euoropai žinoti, kad lietuviai sugėba tvarkyti valstybiniai, ir susikurę valstybę mokės ją palaikyti. Už tad ir Santarvė, regis, neturės jokios priežasties, taip dalykui esant, priešintis mūsų norams kurti valstybę, nes apsisprendimo teisė ir mums dera.

Šiandien realiu mūsų idealo paremimu, be politerio jo rėmimo, yra gelbėjimas tautos nuo suirutės. Santarvė pastaruoju laiku įtikis, rodosi, suprantanti, ekonominės aplinkybės, ypač maisto stokos, gresiančio Euoropai aziatizmo priežastimi esąs. Lietuva karo metu niumokta ir dabar tebeniokiama. Kai kur net ir kaimuose jau duonos nebeturima. Vietomis iš kurių bolševikai išvaromi, veik jokios duonos neranda ma. Tų vietų kas dien daugiau paliausuojama, taigi duonos duonos trukumai kasdien didėja. Maisto trukumas, kelia jojo kainas ir nesant darbo šaly tik žadina žmonėse nepasitenkinimą.

Amerikos lietuviai stengėsi ir tebesistengia savo tėvynei padėti. Amerikos visuomenės nuomonei Lietuvai prielankia padaryti mūsų tautiecia nemaža pasidarbavo. Kiek viename didesniame mieste įsikurė informacijos biurai, kurių priešakyj Čikagos biuras stovi. Iš tų biurų visi nesuskaitomi Amerikos lietuviški ir ne lietuviški laikraščiai gauna žinių apie Lietuvą. Dėja tik sunku buvo ligi šiol suteikti žinių vakarams, nes tam tikra „globa“ mums tai daryti kliudė. Bet jau plyšys padarytas, ir žinios plačiai pasklės po platųjį pasaulį. Palanki Lietuvai Amerikos visuomenės opinija tik dar sustiprės, kada išgirs savo delegaciją kalbant apie Lietuvą jos tikrus vargus ir reikalus neabejodami Amerikos skelbiamy idėjų nuširdingumo mėš dar angsčiau susijungims dvasia su Amerika-milijono lietuvių antroji tėvyne-gavę jos prieteliškos realios paramos.

Del Netiketo Prietikio.

Kovo 18 d. Kauno gatvės vos nepaplūdo bereikalingu krauju. Konfliktas iškilo dešnieklingos keletos vokiečių kareivių žmogudystės, nužudusių mūsų sargybos kareivį ir norėjusių išveržti į Amerikos delegacijos butą.

Pagirtinas Škotijos Jaunuomenės Darbas.

Per Velykas Craigneuk mokyklon einančioji jaunuomenė (vaikai) atliko puikų, tikrai patrijotiską darbą. Susitarę, ėjo rinkti aukų „Tautiskų Reikalų“ fondui. Toj kolonijoj yra Lurelis vaikučių, lavinamų J. Radvinausko. Tą dieną jų turėta paskaita apie Lietuvą. Aukavo ir aukų rinkime pasidarbavo: M. Navickiūtė, M. Radvinauckiūtė, M. Spokiūtė, M. Mauliūtė, E. Mickevyciūtė, A. Kojakiūtė. Jaunuomenė aukų sudėjo: £1-3-9. Iš paangusių surinko: £1-12-0. Iš viso: £2-15-9. Aukos buvo pagarsintos „Is. Dr.“ Vardai bus paskelbta savo laiku su kitų kolonijoj vardais. „God bless you, British born Lithuanian children! Please continue your patriotic work, pray for your Fatherland! Although you have adopted this country for your Motherland, still you are & you must remain Lithuanians: think about your Father's land-Lithuania, love it, speak & dream about it, saying: Lithuania for ever!.. Bravo, children.“

Craigneuk jaunuomenės laiskas, ką tik tai prisiųstas su iškalbinėjimais, del negreito pagarsinimo vardų, visai bereikalingas. Vardai tilps vėliaus.

Tuščias Lietuvų Šokinėjimas.

Lietuviai tankiai be reikalo šokinėja, skundžiasi, jaria ir rugoja. Pavyzdžiui: jei kokiam tikslui aukauja, o aukų, pagarsintų tuč tuojaus nepamato, užsigauna, neužsiga-nėdine, išrugoja. Jug ne visuomet galima kiekvieną šilingą ir kiekvieno davusio pavardę tuojaus, umai pagarsinti. Laikraštyje vietos mažai. Aukavusių vardai tankiausiai garsinami sykiu kelių kolonijoj, kuomet tam tikslui skiriama vieta laikraštyje. Jug nieks nedega: nei jasy pavardė suvedg! Rodos, gana, jei umai bendra aukų suma ir paskelbiama laikraštyje. Ir taip rašė rugodamas, žaibo greitumu savo pavardei laikraštyje nepasirodžius, tulas lietuvis iš Greenock, aukavęs „Tautiskų Reikalų“ fondui. Tiesa, jįsai buvo pakėlęs mažą „skandalą“ ir delei „Kareiviavimo“ Komiteto aukų. Rugoję be reikalo kelis kart kelii lietuviai Glasgow. Pikičiausia, kad skaito laikraštį ir nemato: jų aukos ir pavardės buvo pagarsintos. Kas kita, jei aukos ir perdės kartais per klaidą apsileidžia. Tai butina reikia pranešti, prašyti pagarsinti, bet neįkyti. Neseniai šokinėjo Carfin lietuviai. Ar jų £2-10, „Tautiskų Reikalų“ fondui nebuvo laikraštyje? O pavardės pasirodys savo laiku. Sako: „Lebedžių šeimynos aukos pagarsintos, o mūsų ne.“ Duokite kiekviena šeimyna po £2-10, tai, kaipo išimti, įstablesnį dalyką garsinsime tuojaus, umai-kity pavyzdžiui. O šaip jau, meldžiame laukti eilios. Su lietuviams ir lietuvių labai darbuotis-gana sunku!... Bran-gys lietuviai! Daugiaus lietuviško rimtumo ir kantrybės! Mažiaus garbės ir puikybės!

Žinia Škotijos Lietuviams.

Bendras Susirinkimas Glasgow'e

18 diena GEGUŽĖS

„BLAIVYBĖS“ Dr. SVETAINĖJE
NEDELIOJ 3 val. Po Piet.

Susirinkimo tikslas: apkalbėti apie susitvėrusi Amerikoj „LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĖ“, kuri jau gyvuoja keli metai. Perskaitymas jos įstatymų, jos uždutis, veikimas ir kokiu būdu Škotijos bei Anglijos lietuviai gali prisidėti prie minėtos Bendrovės ir tt.

Kviečiantieji šį bendrą susirinkimą jau yra sužinoję maž ko ne visas smulkmenas apie tos „L. A. Bendrovės“ uždutį ir kadangi jau randasi norinčių prisidėti prie jos, tokiu būdu kilo klausimas padaryti viešą tuo reikalui susirinkimą ir apkalbėti plačiau, po tam, rasit, eiti prie tikslo visiems kartu.

Tad lietuviai ir lietuves! Kam rupi Lietuvos ateitis, kas mano ir nori, kad Lietuvos pramonijos darbas eitų į lietuvių pačių rankas gavus Lietuvai liuosybę, turi rimtai vienas su kitu iš kalno pasikalbėti ir po tam atsilankyti ant šio susirinkimo, o visiems kartu prisidėti prie Lietuvos išganymo ir prisikėlimo iš numirusių!

Kviečiame visus norinčius visų kolonijoj lietuvių, pributi griečiai ant 3-čios v.

Sus. Komitetas.

“Blaivybes“ Dr. Reikalais.

Visos kuopos “Blaivybės“ Draugijos teiksis prisiuosti kaip galima greičiau pilnus sąrašus narių, prie kuopos prigulinių.

Centro kasierius.

And. DZIDOLIKAS,

13 Back Brushers Rows,

Carfin, by Motherwell.

REIKALAUJU DARBININKŲ, kurie bent kiek supranta amato ar nori pramokti KRIAUCYSTĖS AMATO.

Vaikynams, norintiems atvažiuoti mokintis, kelionės lėšos bus atmokėta. Kreiptis:

Mr. V. ZUMERIS,

54 Carlton Terrace,

Swansea, S. Wales.

P. Berekis, Reikalauju prie kriaucystės dviejų darbininkų, vyro kriauciaus ir merginos ar moteries geram nubaigimui vyriškų drapanų. Atlyginimas geras. Kreipkitės ant adr:

P. Berekis,

36 Nicholson str. SS. Glasgow.

Linksmas Vakaras!

„ŠVIESOS DRAUGYSTĖ“ dar gyvuoja. 10 gegužės, subatos vakare sulos labai juokingą veikalą:

„MEŠKA.“

Kviečiame visus skaitlingai atsilankyti. Gal dar neužmiršote „šviesiečių“ lošejų?

Vakaro pelnas bus skiriamas į dvi dalis; pusė Tautos reikalas, kita pusė moterų pašalpai.

Vakaras atsibus Glasgowe „Blaivybės“ Dr. svetainėj, 210 Govan str. S. S. Pradžia nuo 6 v. v. Su pagarba,

„Š. DRUGYSTĖ.“

GLASGOWO „BLAIVYBĖS“ Dr. Skyrius.

Daro narių susirinkimus mėnesiniui mokėsiui atsimokėti ir kitiems „Blaivybės“ vietiniams reikalams aptarti kas antrą nedeldienį kiekvieno mėnesio nedeldieny po pamaldų, 7 val. vakaro.

Taipogi rengia šokius kas subatos vakaras išskyrus pirmą kiekvieno mėnesio subatvakarį (prieš pamaldas), iki 12 valandai.

Skaitykite ir platinkite „Iševių Draugą“, kur rasite visad daug idomių žinių.

DIDŽIAUSIA ir SENIAUSIA
LIETUVIŲ ĮSTAIGA VISŲ
BRITANIJŲ.

Varpas L^{td}. DRAUGOVĖ.

Krautuvė visokių valgomų ir šaip kitokių daiktų.

DRAPANŲ KRAUTUVĖ.

Vyriškų ir moteriškų aprėdaly. Dirbtuvė moteriškų rubų pagal naujausios mados, kiekvienai pritaikinta.

WHOLESALE ŠTORAS.

Perkupčiams arba į kitas krautuves parduodama daug pigiaus.

Kas ką nori auti ar dažinoti mel-džiame kreiptis ant žemiau padėto ad-
res:

VARPAS L^{td}.

104-116 Main Street,
Bellshill, Lanarkshire

Printed and Published by LITHU-ANIAN ST. JOSEPH'S SOCIETY at 281A Eglinton Str., Glasgow S. S. SATURDAY, 10 MAY 1919 m.